

ELUJÕULINE EESTI
ÜHISKOND, KEEL JA KULTUURIRUUM
KEELEVALDKOND

TAIE arengukava 2021–2035
Fookusvaldkonna teekaardi koostamine

FOOKUSVALDKONNA EESMÄRK

Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse toel

- on Eesti rahvus, keel ja kultuuriruum elujõuline ja arenev;
- kujundatakse Eesti riigivalitsemine inimesekesksemaks, teadmistepõhisemaks ja tõhusamaks;
- omandavad Eesti inimesed teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis võimaldavad teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas ning toetavad Eesti elu edendamist ja säästvat arengut;
- areneb majandus ja tehnoloogia inimkeskselt ja arvestab sotsiaal-kultuuriliste mõjudega.

Fookusvaldkonna eesmärgi saavutamiseks koostatakse teekaart. **Fookusvaldkonna teekaart on siht- ja sidusrühmade kokkulepe** TAIE fookusvaldkonna sihtide, prioriteetsete arengusuundade (**alamvaldkondade**) ja arenguks vajalike tegevuste osas. Teekaart loob aluse edasisele koosloomelisele tegutsemisele valdkonna sihtide saavutamiseks teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni abil.

Teekaardi eesmärgiks on:

- määratleda fookusvaldkonna arengu sihid, alamvaldkonnad ja nende panus fookusvaldkonna arengusse;
- saavutada sünergia teiste strateegiliste lähtealustega;
- kaardistada konkreetsete toetusvõimalused (meetmed ja muud vahendid) fookusvaldkonna arengu tagamiseks ja olla otseseks sisendiks meetmete kujundamisele.

Arvestades valdkonna ekspertkogu ettepanekuid teekaardi koostamiseks ning sellele põhineva sihtrühmade kaasamise tulemusi **tõusid esile järgmised keelevaldkonna arengu toetamiseks olulised teadus- ja arendustegevuse suunad:**

1. Keeletehnoloogia arendamisega seotud teadus- ja arendustegevus ning keeleressursid
2. Keeleõppega seotud teadus- ja arendustegevus
3. Mitmekeelsuse uurimine
4. Eesti keele ja keelekujude uurimine (sh murded, viipekeel, sugulaskeeled, oskuskeel, teaduskeel)

KEELEVALDKONNA ARENGU PRIORITEETSED TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE SUUNAD

Keeletehnoloogia arendamisega seotud teadus- ja arendustegevus ning keeleressursid
<p>Panus fookusvaldkonna arengusse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keeletehnoloogia ja sellega seotud ressursside (nt andmestike) areng on erinevate valdkondade võimendajaks (sh haridus, humanitaarteadused laiemalt, sotsiaal- ja kultuurivaldkond); • Keeletehnoloogia ja sellega seotud ressursside (nt andmestike) areng toetab kõrgetasemelist teadus- ja arendustegevust keelevaldkonnas; • Rakenduslik väljund, nt avalike teenuste kujundamise ja kättesaadavuse parandamise, samuti on keeletehnoloogia rakendamisel majanduslik potentsiaal ja väljund ettevõtlusesse; • Panustab otseselt keelevaldkonna elujõulisse arengusse; • Tagab eesti keele kestliku arengu.
<p>Eeldused ja võimaldajad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digiteerimise ja tehisintellektiga arvestav ning seda toetav õigusruum ja andmepoliitika (sh isikuandmete kaitse, autoriõigus); • Andmete kogumise ja korrastamise süstematiseerimine, vastavate standardite loomine, keelevaldkonna andmete taaskasutus ja kättesaadavus avaandmetena; • Valdkonna teadlaste ja spetsialistide järel- ja juurdekasv, sh õppejõud, head töötingimused jms (sh arvestades kompetentse nii digi-, andmeanalüüsi kui humanitaariavaldkonnas); • Interdistsiplinaarse lähenemise ja koostöö (sh rahvusvahelisel tasandil) võimendamine.
<p>Suuna sisukirjeldus ja võimalused</p> <p>Keeletehnoloogiatega ja -ressursside arendamine on digitaliseeruv ja andmestunud ühiskonnas, eriti väikese kõnelejaskonnaga keele puhul kriitiliselt oluline. Globaliseerunud maailm on andnud uusi võimalusi nii oma keele ja kultuuri säilitamiseks kui selle arendamiseks ja edasikandmiseks: eesti keele jaoks tuleb luua keeletehnoloogilised andmestikud ja -vahendid, mille tõhus kasutamine tagab ka väikese keele püsimise avatud maailmas. Keeletehnoloogia aitab muuta teenuseid kättesaadavamaks erineva keeletausta ja -oskustega inimestele. Seeläbi toetatakse majandusarengut, luues uusi töövõimalusi, meelitades ligi investeringuid ja parandades ettevõtete konkurentsivõimet.</p> <p>Digiajastu on muutnud inimeste suhtlemisviise, luues uusi võimalusi keele arenguks, selle säilitamiseks ja edasiseks uurimiseks. Keeletehnoloogiad on tihedalt seotud digiajastuga kaasnevate valdkondlike vajadustega, mille keskmes on erinevate kanalite kaudu loodud andmete (sh teksti-, heli- ja videoandmed) töötlus. Vastavad andmed lubavad täiustada arvutusmudeleid ja masinõppe algoritme, võimaldades keele kasutuse mustrite arusaamist ja rakendamist mitmel tasandil (mh tuvastus, masintõlge, ligipääsetavuse tehnoloogiad, virtuaalsed assistendid).</p> <p>Eesti keeletehnoloogia arengu võtmetegevused on kokku lepitud Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ühises Eesti keeletehnoloogia valdkonna arendamise ning keeletehnoloogia vahendite laialdase kasutuselevõtu tegevuskavas aastateks 2022-2024, eesmärgi viiakse ellu eri meetmeid kombineerides, sh on keskne roll „Eesti keeletehnoloogia 2018-2027“ teadus- ja arendustegevuse programmil. Käesoleva teekaardi raames kokku lepitud prioriteetidid täiendavad või rõhutavad tegevuskavas kokku lepitud tegevusi.</p> <p>Vajalik teadus- ja arendustegevus puudutab mh järgmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kogutud andmete kvaliteediga seotud teadus- ja arendustöö (sh andmekvaliteedi hindamismeetodite väljatöötamine ja nende valideerimine, võrdlusanalüüsid);

- Võtmetehnoloogiate kvaliteedi parandamine läbi teadus- ja arendustegevuse, sh tekstianalüüsi tehnoloogiad, kõnetehnoloogiate arendus (nii tekst kõneks kui kõne tekstiks), masintõlge, tehisintellektil põhinevate tehnoloogiate arendus;
- Laia varieeruvusega keelega (nt vana keelevariant, murdekeel, õppijakeel) toimetuleku analüüsi arendus ja valideerimine;
- Multimodaalse suhtluse uuringud (nt liigutused, ilmed, viiped) ning vastavad keeleressurssid;
- Suulise suhtluse uuringud.

Keeleõppega seotud teadus- ja arendustegevus

Panus fookusvaldkonna arengusse

- Keeleoskuse ühtlane tase loob sotsiaalset sidusust ja võimaldab inimestel ühiskonnaelus aktiivselt osaleda, sh mõjutab majanduse tulemuslikkust;
- Oluline eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis;
- Otsene väljund õpetajakoolitusse;
- Rakenduslik väljund nt haridusteenuste arendamine, majanduslik potentsiaal ja väljavaated ettevõtlusvõimalusteks;
- Panustab otseselt keelevaldkonna elujõulisse arengusse;
- Toetab märkimisväärselt eesti keele kestlikkust.

Eeldused ja võimaldajad

- Õpetajad ja nende kvaliteetne ettevalmistus, sh nii keeleõpetajad kui muude ainete õpetajad;
- Õpetamismetoodikate süsteemsus (sh digilahenduste abil);
- Kvaliteetsed keeleandmestikud, vajalike keeleressursside olemasolu keeleõppe jaoks;
- Asjakohased ja kaasaegsed keeleõppematerjalid ja keeleõppekeskkonnad;
- Interdistsiplinaarse lähenemise (sh ettevõtlus ja avalik sektor) ja koostöö võimendamine nii Eesti kui rahvusvahelisel tasandil, samuti vastavate koostöömodelite arendamine;
- Riigi kui targa tellija rolli võimestamine;
- Valdkonna teadlaste ja spetsialistide järel- ja juurdekasv, sh õppejõud, head töötingimused jms (sh arvestades kompetentse nii digi-, andmeanalüüsi kui humanitaariavaldkonnas);
- Digiteerimise ja tehisintellektiga arvestav ning seda toetav õigusruum ja andmepoliitika (sh isikuandmete kaitse, autoriõigus);
- Eesti keele õppimise populariseerimine ühiskonnas, eesti keele kõrge staatus ja maine;
- Keeleteaduse ja keelevaldkonna populariseerimine.

Suuna sisukirjeldus ja võimalused

Keeleõppe alane teadus- ja arendustegevus on kriitiline mitmel põhjusel: nii õpetamismeetodite täiendamise, õppekvaliteedi ja -tulemuste, uute tehnoloogialahenduste kasutuselevõtu kui erinevate õppijate vajaduste arvestamise eesmärgiga. Samuti aitab keeleõppe teaduslik uurimine anda meile tänapäevast teadmist sellest, kuidas inimesed keelt eri kontekstis omandavad ja kasutavad. Uurimissuuna raames on fookuses nii võõrkeelte õpetamine ja kasutamine eesti keele emakeelsete kõnelejate seas kui eesti keele kui võõrkeele õpetamine ja kasutamine.

Õppekvaliteedi ja -tulemuste parandamine hõlmab nii keeleõpet takistavate tegurite (nt olemasolevate lahenduste ja meetodite asjakohatus, motivatsioonipuudus) väljaselgitamist kui kindlate meetodite, strateegiate ja lahenduste väljatöötamist nende takistuste ületamiseks. Tehnoloogiliste lahenduste seas on esikohal selliste rakenduslike lahenduste ja tööriistade loomine, mis aitavad teha õppimist efektiivsemaks, muutes seda lihtsamaks ja paindlikumaks (sh erivajadusi, täiskasvanute keeleõppe eripärasid silmas pidades). Erinevaid lähenemisviise katsetades on võimalik luua lahendusi, mis on tõhusad ja mugavad nii õpetajate kui õpilaste vaatest. **Keeleõppe teadus- ja arendustegevuse suunal on tugev seos mitmekeelsuse uurimise suunaga.**

Vajalik teadus- ja arendustegevus puudutab mh järgmist:

- Keele omandamist ja kasutamist puudutavad alusuuringud; see hõlmab nii sõnavara kui grammatika uurimist, aga ka eri rühmi nagu lapsed, noored täiskasvanud, eakad, sisserännanud, uusimmigrandid (sh ukrainlased meie koolisüsteemis), mitmekeelse taustaga inimesed, õpetajad jne;
- Psühholingvistilised uuringud keeleõppe kontekstis;
- Keeleõppe viiside uurimine ja kujundamine, sh personaliseeritud õpotee lahenduste arendamiseks keeleõppes, eri ainete õpetamise eripärade uurimine keeleõppe kontekstis, elukestvas õppes jne;
- Õppematerjalide ja õppemetoodika teaduspõhine arendamine (sh eesti keel emakeelena, eesti keel võõrkeelena), sh erineva keeleoskuse taseme ja võimetega arvestavate õpetamismudelite ja -lahenduste arendamine;
- Keele õpetamise tulemuslikkuse hindamise meetodite teaduspõhine väljatöötamine ja valideerimine (sh keeletestid);
- Digilahenduste arendamine keeleõppes (nt teaduspõhised keelemängud ja muud interaktiivsed lahendused);
- Uuringud eestikeelsele haridusele ülemineku kontekstis ja vastavate tulemuste rakendamine (sh keeleõppe motivatsiooni ja hoiakute uuringud).

Mitmekeelsuse uurimine**Panus fookusvaldkonna arengusse**

- Mitmekeelsus avatud ühiskonna tunnusena mõjutab majandust, kultuuriruumi ja keelevaldkonna elujõulisust, arengut ja avatust koostööks;
- Oluline eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis;
- Säilitab ühiskonna kultuurilist väärtusbaasi ja kultuurilist mitmekesisust.

Eeldused ja võimaldajad

- Interdistsiplinaarse lähenemise (sh ettevõtlus ja avalik sektor) ja koostöö võimendamine nii Eestis kui rahvusvaheliselt;
- Valdkonna teadlaste ja spetsialistide järel- ja juurdekasv, sh õppejõud, head töötingimused jms (sh arvestades kompetentse nii digi-, andmeanalüüsi kui humanitaariavaldkonnas);
- Mitmekeelsuse selge statistika loomine;
- Mitmekeelsuse kui ressursi väärtustamine ühiskonnas;
- Teiste riikide parimate praktikate kohandamine;
- Keeleteaduse ja keelevaldkonna populariseerimine.

Suuna sisukirjeldus ja võimalused

Mitmekeelsust saab pidada avatud ühiskonna tunnuseks. Osates mitut keelt, avame end uutele kultuuridele, tavadele ja vaatenurkadele. See võimaldab luua sidet teisi keeli kõnelevate inimestega, edendades kultuurivahetust, mis omakorda võib kaasa tuua uusi koostöövõimalusi, sh majanduslikul tasandil. Mitmekeelsus mängib olulist rolli ühiskonna arengus, edendades kultuurilist mitmekesisust, hõlbustades rahvusvahelist suhtlust, kiirendades majanduskasvu ja edendades ühtekuuluvustunnet. Oluline on teadvustada mitmekeelsuse väärtust ja toetada seda ühiskonna, kogukondade ja riiklikul tasandil.

Mitmekeelsust käsitleva uurimissuuna raames peetakse oluliseks ka emakeele mõiste ja tähtsuse mõtestamist ning selle muutust ühiskonnas, kus mitut keelt kõnelevate perekondade osakaal muutub aina suuremaks (sh eesti ja vene keelt kodukeelena kõnelevate perekondade vaates). Sellega kaasneb ka rida väljakutseid – mitmekeelsuse maastikust arusaamine (mitmekeelsuse levik,

kasutus ressursina), mitmekeelsuse tugi haridussüsteemis. **Mitmekeelsuse uurimise suunal on tugev seos keeleõppe teadus- ja arendustegevuse suunaga.**

Vajalik teadus- ja arendustegevus puudutab mh järgmist:

- Eesti keele ja võõrkeelte kasutamise mustrid ühiskonnas (sh diasporaa uuringud, erinevused vanusegruppide vahel, keelekasutus perekondades);
- Võõrkeelte roll hariduses, ühiskonnas ja meedias (sh kommunikatsioon ja sõnumid mitmekeelsusest);
- Mitmekeelsusega seotud hoiakute väljakujunemine ja suunamine, omavahelise suhtluse dünaamika (sh põlvkondade keelebarjäärid) jms;
- Mitmekeelsuse roll kultuurilise identiteedi ja hoiakute väljakujunemisel, kultuurimuutused mitmekeelses ruumis.

Eesti keele ja keelekujude uurimine (murded, viipekeel, sugulaskeeled, oskuskeel, teaduskeel)

Panus fookusvaldkonna arengusse

- Keeleteadmiste, keelega seotud rakenduste ja ettevõtlusse suunatud siirete aluseks on eesti keele tundmine kõikides keele mõõtmetes ja aspektides. Baasteadmisi keele toimimise kohta ning vastavaid keeleressursse ja -andmeid on vaja kõikides eesti keele registrites.
- Panustab otseselt keelevaldkonna elujõulisse arengusse;
- Säilitab ühiskonna kultuurilist väärtusbaasi.

Eeldused ja võimaldajad

- Eestikeelse terminoloogia loomine, ajakohastamine ja levitamine;
- Mahukad ja kvaliteetsed keelekorpused (sh erialakeelekorpused);
- Digiteerimise ja tehisintellektiga arvestav ning seda toetav õigusruum ja andmepoliitika (sh isikuandmete kaitse, autoriõigus);
- Kvaliteetsete keeleandmetike kättesaadavus, keeleandmetike taaskasutus; andmete kogumise ja korrastamise süstematiseerimine, vastavate standardite loomine;
- Keeleteaduse ja keelevaldkonna populariseerimine;
- Valdkonna teadlaste ja spetsialistide järel- ja juurdekasv, sh õppejõud, head töötingimused jms (sh arvestades kompetentse nii digi-, andmeanalüüsi kui humanitaariavaldkonnas);
- Interdistsiplinaarse lähenemise ja koostöö (sh rahvusvahelisel tasandil) võimendamine.

Suuna sisukirjeldus ja võimalused

Eesti keel ja selle erikujude uurimine igal keeletasandil ning keele kui suhtlusvahendi teadvustamine erinevates keelekasutusvaldkondades ja keeleregistrite rikkalikkuses on omaette väärtus ning eelduseks sellele, et eesti keel areneks ja elaks. Keelekujude uurimine annab täpsema ülevaate kogemustest keele kasutamise- ja õpetamisprotsessidest kas diasporaas või lähtuvalt erivajadustest, mis omakorda suurendab uurimistulemuste edaspidise rakendatavuse potentsiaali. Samuti on eesti keele kujude uurimine seotud ühiskondliku kaasatuse ja ligipääsetavusega.

Siit omakorda tekivad eeldused järgmisteks sammudeks: teiste seas uurimistulemuste rakendamine keeleõppes ning keeletehnoloogia arendamine. Ühiskondlikus mõõtmes toetab eesti keele kujude uurimine keele arengu jätkusuutlikkust ning kultuurilise väärtuse säilitamist.

Vajalik teadus- ja arendustegevus puudutab mh järgmist:

- Eesti keele ja keelekujude alusuuringud (pöörates tähelepanu tegelikule keelekasutusele);
- Tegelik keelekasutus ja selle varieerumine, sh olukohane/tegelik keelekasutus (sh meediakeel, netikeel, kommunikatiivsuse uuringud, teaduskeele ja oskuskeele arendamine ja kasutus), soolistatud keel, eri vanusrühmade ja sotsiaalsete rühmade keeleline varieerumine, diasporaa keelekasutus, sotsiaalsed ja regionaalsed murded;

- Keele dünaamika uurimine, sh diakrooniline keeleuurimine;
- Individuaalsete keeleteadmiste arengu uurimine läbi inimese elukaare;
- Eesti keele murdepärasuste uuringud;
- Multimodaalsed keeleuuringud, sh hääldusuuringud, aktsendiuuringud (nt keeletehnoloogia, kõnetuvastuse kontekstis);
- Võrdlevad uuringud lähisugulaskeeltes eri keeletasanditel;
- Viipekeele uurimine ja arendamine.

Valdkonna väljakutsete lahendamise ja võtmetegevuste elluviimise eeldused, võimaldajad ja taustategurid

- Oluline on **valdkonna teadlaste ja spetsialistide järel- ja juurdekasv**, konkurentsivõimelised töötingimused ja töötasu, valdkonna õppejõudude järel- ja juurdekasvu tagamine, arvestades seda, et kõrgetasemeline teadus- ja arendustegevus on seotud kvaliteetse kõrghariduse ja õppetööga valdkonnas. Vaja on uusi kompetentse (nt interdistsiplinaarne lähenemine, andmete tark kasutus valdkonnas, andmeanalüüs, kognitiivteadused, psühholoogia) ja sellest tulenevalt õppekavade ja õppematerjalide arendamist ja pakkumist. Samuti on olulise teemana välja toodud keelevaldkonnaga seotud spetsialistide, nt ajakirjanike, keeleteoimetajate, tõlkide ettevalmistust ja hilisemat koolitamist. Keelevaldkonna ja eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis on oluline õpetajate ettevalmistus ja koolitus (keeleeõpetajad, aineõpetajad keeleõpetajatena).
- **Keeleteaduste ja keele õppimise populariseerimine on oluline** nii spetsialistide järel- ja juurdekasvu kui eesti keele riigikeelena ja võõrkeelte valdamise ühtlustamiseks ühiskonnas. Muu hulgas on see oluline teema ka eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis. Ajakohane ja uusimaid keeleuurimise meetodeid rakendav keeleteadus toidab ühtaegu nii eesti keele staatust kui kujundab ka selle mainet. **Eesti keele hea kuvand** on võtmeteguriks keeleõppe motivatsiooni kasvatamisel.
- Valdkonna arendamiseks vajaliku võimekuse tagamiseks tuleb **kasutada interdistsiplinaarset lähenemist ja soodustada vastavat koostööd (sh teadlaste, avaliku sektori, ettevõtete vahel ja rahvusvahelisel tasandil)**. Interdistsiplinaarne lähenemine on oluline valdkonna arenguteede hindamisel ja väljakutsete lahendamisel, kuna see koondab erinevaid vaatenurki ja teadmisi erinevatest valdkondadest (nt IT, andmeteadused, humanitaarteadused, sotsiaalteadused, kunst ja kirjandus, haridus). See koostöö viib keelevaldkonna tervikliku ja nüansirikkama mõistmiseni, mille tulemuseks on uuenduslikumad ja mõjukamad lahendused ja rakendused nii keelevaldkonna kui laiemalt ühiskonna väljakutsete käsitlemiseks (sh teiste riikide parimate praktikate omandamise kujul). Oluline on ka teadlaste koostöö avaliku sektori ja ettevõtlusega ning selleks vajalike võimaluste ja tugiteenuste kujundamine.
- **Sektoritevahelise koostöö toimimiseks on vaja arendada erinevaid koostöömudeleid ja -võrgustikke.** Ettevõtete teaduspõhisuse toetamine. Eestis on mitmeid haridustehnoloogiaga, sh keeleõppega tegelevaid ettevõtteid, kes on huvitatud teaduspõhiste toodete ja teenuste arendamisest, kuid puudu on kontaktidest ja vahenditest. Samuti on oluline **riigi kui targa tellija rolli võimestamine** haridusvaldkonnas, sh keeleõppe arendamise kontekstis.
- **Keeleandmete kättesaadavust nii avaandmetena** kui ka teatud tingimustel juurdepääsetavana (sh andmete kogumise ja korrastamise süstematiseerimine, vastavate standartide loomine, keelevaldkonna andmete taaskasutus ja kättesaadavus avaandmetena) peetakse oluliseks teguriks arenguhüppe saavutamisel eesti keele arendamisel ja uurimisel. Keskelt hallatavad ja ühtlaselt, samadel põhimõtetel kogutud andmed on paremini kasutatavad potentsiaalsetele rakendajatele

ka väljaspool keelevaldkonda, mis võib omakorda edendada suuremat seotust eri valdkondade ja sektorite vahel ning soodustada andmete suuremat väärindamist.

- Digiajastul on **andmepoliitika ühtlustamine** tähtsal kohal, eriti teadus- ja arendustegevuse soodustamise kontekstis. Keeletehnoloogiad muutuvad aina keerulisemateks ning toetuvad väljatöötamisel ja valideerimisel üha enam suurtele andmemahtudele, mis on seotud oluliste andmete (sh isikuandmete) kaitse ja autoriõiguste väljakutsetega (sh tehisintellekti abil või poolt loodud lahenduste osas). **Digiteerimise vajadustega arvestava ja toetava õigusruumi ja andmepoliitika** kaudu võib edendada innovatsiooni keeletehnoloogia valdkonnas, tagada ligipääsu vajalikele andmetele ning edendada koostööd, kaitstes samal ajal privaatsust.
- **Õpetamismetoodikate, õppematerjalide ja õppekeskkondade süstematiseerimine (sh digilahenduste abil) muudab** õpetamisprotsessi ühtlasemaks, tõhusamaks, mõõdetavamaks ja võimaldab neid paremini rakendada. Hetkel on õpetamismetoodikate ja -protsesside, õppematerjalide ja õppekeskkondade maastik lai, kirev ja killustunud. Süstematiseeritud õpetamismetoodikate käsitlemine tagab, et õppijad saavad sama kvaliteediga õpet ja õppematerjale. Selliste metoodikate ja materjalide abil saab säästa ajaressursi, mis kuulub tundide ettevalmistamisele. Süstematiseeritud õpetamismetoodikad võimaldavad arendada ka standardiseeritud lähenemisviise õppe hindamisele, hõlbustades metoodikate tagasisidestamist, tulemuslikkuse väljaselgitamist ja kohandamist. Süstematiseeritud õpetamismetoodikaid (eriti digilahenduste kaudu) saab hõlpsasti kasutusele võtta erinevates õpetamiskeskondades, mis võimaldab kvaliteetse ja tulemusliku keeleõppe viija suurem hulga õppijateni. See on oluline teema ka eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis.
- **Mitmekeelsuse kui ühiskondliku ressursi väärtustamine** toob palju eeliseid, sealhulgas majanduslikke eeliseid, sotsiaalset ühtekuuluvust, kultuuripärandi säilitamist, ühiskondlikku kasu, avatust ja kultuurilist rikastumist. Mitmekeelsust edendades ning keelelist mitmekesisust väärtustades saame luua kaasavamad ja avatumad ühiskonda. Mitmekeelsuse käsitlemine ressursina eeldab selle **ühiskondliku tausta defineerimist ja vastava statistika kogumist** (mitmekeelsuse levik, kasutatavad keeled, mitmekeelsusega seotud vajaduste selge ja terviklik pilt). See on oluline teema ka eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis. Samuti on oluline eestikeelsele õppele ülemineku kontekstis jälgida, et ei väheneks võimalused teiste keelte õppimiseks.
- Teadustulemuste laiemal rakendumisel soodustamisel rõhutatakse **eestikeelse teadustermnoloogia arendamist ja selle juurutamist ning eesti teaduskeele arendamist ja kasutamist**. Eesti teaduskeele arendamine ja teadustulemuste publitseerimine eesti keeles lisaks inglise keelele teeb teadustulemused kättesaadavamateks, soodustab ligipääsetavust teadusuuringute tulemustele ja nende rakendamist. Teadustulemustel on sageli globaalne mõju ning uurimistulemuste publitseerimine eesti keeles võib aidata levitada olulisi tulemusi laiemale publikule, eriti kui tulemused on olulised Eesti tasandil. Samuti on siin oluline eri keeltes topeltpublitseerimise teema. Tuleks leida võimalusi, kuidas teadlased saaks ja tahaks teadustulemusi avaldada ka eesti keeles isegi siis, kui sama uuringu tulemused on avaldatud rahvusvahelise levikuga võõrkeelse publikatsioonina.
- **Euroopa keeleõppe raamdokument ja selle rakendamine Eestis**. Euroopa keeleõppe raamdokumendi näol on tegemist ühtse alusega, mille põhimõtteid peaksid silmas pidama ja arvesse võtma kõik keeleõppega seotud inimesed. Raamdokument annab sidusa raamistiku keeleõppeks ja keeleoskustasemete ühtses süsteemis määramiseks. Tänapäevaks on sellest kujunenud alus dokument nüüdiskeelte ainekavakujunduse ja õpivara loomise, õppimise, õpetamise ja keeleoskuse hindamise jaoks Euroopas ja mujalgi. Antud juhul on see eriti oluline kujundav raamistik keeleõppega seotud teadus- ja arendustegevuse kontekstis.